

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 6

БЕОГРАД, 1937 ГОДИНЕ

КЊИГА I

III РЕДОВНИ САСТАНАК

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 8. МАРТА 1937 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

Претседник

ДР. ЖЕЛИМИР МАЖУРАНИЋ

Секретар

ДР. БУРА КОТУР

Присутни су г. г. Министри: Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова др. Милан М. Стојадиновић, Министар саобраћаја др. Мехмед Спахо, Министар пољопривреде Светозар Станковић, Министар правде др. Никола Суботић, Министар трговине и индустрије др. Милан Врбанић и Министар грађевина др. Марко Кожул.

Почетак у 10.20 часова.

САДРЖАЈ:

1. — Читање и усвојење записника II редовног састанка;
2. — Комеморативни говор Претседника Сената поводом смрти сенатора проте Боже Милићевића и др. Мирка Црквенца;
3. — Саопштење законских предлога упућених од стране Народне скупштине Сенату;
4. — Саопштење о Уредби упућеној на сагласност Сенату од стране Министра пошта, телеграфа и телефона, за проширење телефонских инсталација и телефонске мреже у Београду, Загребу и Љубљани и начину финансирања ових радова;
5. — Саопштење извештаја Административног одбора о прегледу рачуна за треће тромесечје буџетске 1936/37 године;
6. — Саопштење извештаја Верификационог одбора о верификацији мандата г. Михаила Л. Ђурића, трговца из Београда, који долази на место пок. Јована Станковића;
7. — Саопштење извештаја г. Министра иностраних послова о санкционисању закона;
8. — Саопштење интерпелација упућених од стране г. г. сенатора појединим Министрима;
9. — Саопштење извештаја г. Министра правде, да ће одговорити на интерпелацију г. др.

Ивана Мајстровића, када иста буде стављена на дневни ред седнице Сената;

10. — Молбе г. г. сенатора за боловање;

11. — Молбе и жалбе из народа;

12. — Дневни ред: Утврђивање дневног реда.

Говорници: Претседник Сената др. Желимир Мажуранић, Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова др. Милан М. Стојадиновић, Министар правде др. Никола Суботић, у име Министра финансија, и Министар пољопривреде Светозар Станковић.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Господо сенатори, отварам III редовни састанак Сената и молим г. секретара да прочита записник II редовног састанка.

Секретар др. Бура Котур прочита записник II редовног састанка.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Има ли ко од господе сенатора какву примедбу на овај записник? (Нема.) Примедаба нема, записник се оверава.

Господо сенатори, пре него пређемо на даљи наш рад, имам да вам саопштим две тужне вести. Дне 25 октобра прошле године немила смрт уграбила је из наше средине нашег друга сенатора проту Божу Милићевића. Неколико недеља иза тога преминуо је и др. Мирко Црквенца, наш друг и секретар овог Дома. Њихова смрт болно

се коснула срдаца наших. Нашој боли прикључили су се не само многобројни знанци и пријатељи покојника него и широки слојеви грађанства и народа, чијим су интересима за време свога рада верно, одано и несебично служили. На спровођу суделовао је Сенат по нарочитој делегацији. У њима, господо сенатори, губимо добре и верне другове и сараднике и ради тога нека им буде вечна слава и спомен међу нама. (Сва господо сенатори саслушали су говор стојећи и пропратили га узвицима: Слава им!)

Молим г. секретара да прочита законске предлоге који су упућени Сенату од стране Народне скупштине.

Секретар др. Ђура Котур саопштава: 1) Претседник Народне скупштине доставио је Сенату на рад, саобразно члану 64 Устава, предлог Трговачког закона у редакцији како га је Народна скупштина усвојила на свом XVIII редовном састанку, одржаном 11 фебруара ове године; 2) Претседник Народне скупштине доставио је Сенату на рад, саобразно поменутом пропису Устава, и следеће међународне споразуме: а) предлог Закона о међународној поштанској конвенцији и Угодбама, закљученој и потписаној у Каиру 20 марта 1934 године; б) предлог Закона о конвенцији између наше Краљевине и Велике Британије о уређењу међусобне помоћи у вођењу поступка у грађанским и трговачким стварима, потписаној у Лондону 27 фебруара 1936 године; в) предлог Закона о споразуму између наше Краљевине и Краљевине Белгије о међусобној помоћи у грађанским и трговачким стварима, закљученом у Брислу 29 фебруара 1936 године.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Господо сенатори, Краљевска влада предлаже да за проучавање саопштених вам законских предлога изаберемо два одбора. Први одбор од 11 чланова и 11 заменика имао би проучити предлог Трговачког закона, а други одбор од исто тако 11 чланова и 11 заменика, све три конвенције. Прима ли Сенат овај предлог Краљевске владе? (**Јово Бањанин:** Како то предлог Владе о избору одбора? То је аутономна ствар Сената и шта има ту Влада? — Један глас: То је по Пословнику.) — Прима ли Сенат овај предлог? (Прима.) Објављујем да се Сенат слаже с тим да се изаберу за проучавање поменутих законских предлога два одбора од по свега 11 чланова и 11 заменика.

Молим г. секретара да учини саопштење о Уредби упућеној Сенату на сагласност.

Секретар др. Ђура Котур саопштава: Г. Министар пошта, телеграфа и телефона доставио је Сенату, саобразно чл. 98 став 2 Финансијског закона за 1936/37 годину, на сагласност Уредбу о проширењу телефонских инсталација и телефонске мреже у Београду, Загребу и Љубљани и начину финансирања ових радова.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Ова ће се Уредба, господо сенатори, поднети Финансијском одбору да је проучи и Сенату поднесе свој извештај.

Молим г. секретара да прочита извештај Административног одбора о прегледу рачуна за треће тромесечје буџетске 1936/37 године.

Секретар др. Ђура Котур (чита):

СЕНАТУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД.

У смислу чл. 128 Закона о пословном реду у Сенату, Административном одбору је част поднети свој извештај о рачунима Сената за треће тромесечје буџета за 1936/37 годину, т. ј. за месеце: октобар, новембар и децембар 1936 године.

У току ова три месеца од Главне државне благајне примљено је дин. 2,739.751.—
а за то исто време утрошено је дин. 2,986.878.42

Административном одбору је част известити Сенат, да су месечни прегледи касе и докумената за месеце: октобар, новембар и децембар 1936 године, у смислу чл. 128 Закона о пословном реду у Сенату, извршени од стране одређених чланова Одбора сенатора г. г.: Алибеговића Асима, Кујунџића Андре и Драговића Милутина, који су својим потписима потврдили, да је стање новца и докумената тачно и исправно.

На седници Административног одбора Сената од 20 фебруара 1937 године једногласно су донете идентичне одлуке, какве је донео скупштински Административни одбор 12. фебруара 1936 под Бр. 17, 31 марта 1936 под бр. 33 и 11 фебруара о. г. под бр. 33, а усвојене на седницама Народне скупштине 17 фебруара 1936, 18 октобра 1936 год. и 11 фебруара 1937 године, — с тим да надлежни предузму потребне мере за извршење ових одлука.

Подносећи овај свој извештај, Административном одбору је част умолити Сенат, да га изволи примити на знање.

Секретар, Претседник
у. з. **Љ. Гај**, с. р. Административног одбора,
Драгослав П. Ђорђевић, с. р.
сенатор.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Прима ли Сенат прочитани извештај Административног одбора? (Прима). Објављујем, да је Сенат примио овај извештај.

Молим г. секретара да прочита извештај Верификационог одбора о верификацији мандата г. Михајла Л. Ђурића, трговца из Београда, који долази на место пок. Јована Станковића.

Секретар др. Ђура Котур (чита):

СЕНАТУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД.

Верификациони одбор примио је преко Претседника Сената извештај о смрти сенатора **Јована Станковића**, који је преминуо у Београду на дан 20 октобра 1936 године.

По проучењу изборних аката од 3 јануара 1932 године за изборну јединицу град Београд и његово подручје: Земун и Панчево, Верификациони одбор утврдио је, да на место преминулог сенатора Јована Станковића, са кандидатске листе за изборну јединицу град Београд и његово подручје: Земун и Панчево долази за сенатора његов заменик г. **Михаило Л. Ђурић**, трговац из Београда.

Саопштавајући предње, Верификационом одбору је част предложити Сенату, да на место преминулог сенатора Јована Станковића, са листе

пок. Јована Станковића за избор сенатора изборне јединице за град Београд и његово управно подручје Земун и Панчево, изволи позвати за сенатора г. Михаила Л. Ђурића, трговца из Београда.

Секретар,
Д. Ђерић, с. р.

Претседник
Верификационог одбора,
О. Виловић, с. р.

Чланови:

Др. А. Павелић, с. р.

Др. В. Глушац, с. р.

Стеван Михалцић, с. р.

Др. Х. Карамехедовић, с. р.

И. Вранић, с. р.

Лаз. Ј. Анић, с. р.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Прима ли Сенат прочитани извештај Верификационог одбора? (Прима.) Објављујем да је Сенат извештај примио и према томе оглашујем, да долази за сенатора г. Михаила Ђурић, трговац из Београда, кога ће Претседништво позвати ради полагања заклетве и вршења сенаторских дужности.

Молим г. секретара да прочита извештај г. Министра иностраних послова о санкционисању закона.

Секретар др. Ђура Котур (чита): Г. Министар иностраних послова извештава Сенат, да су Краљевски намесници благоизволили потписати 7 августа 1936 године:

1) Закон о југословенско-турском споразуму о извозу опиума;

2) Закон о конвенцији о примени међународног Правилника за пловидбену полицију на делу Дунава, који образује границу између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније;

3) Закон о размени нота, обављеној на дан 4 јуна 1935 године између Министра иностраних послова Краљевине Југославије и Републике Чехословачке;

4) Закон о допунском споразуму уз конвенцију, потписану у Београду 30 јануара 1935 године, између наше Краљевине и Краљевине Румуније;

5) Закон о конвенцији о узајамним односима по предметима судским, грађанским и трговачким, закљученој између наше Краљевине и Републике Турске.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Санкционисање поменутих закона прима се на знање.

Прелазимо на интерпелације упућене од стране г. г. сенатора појединој г. г. министрима. Молим г. секретара да прочита интерпелацију г. сенатора др. Анђелиновића, упућену на г. Министра Претседника.

Секретар др. Ђура Котур (чита): Сенатор г. др. Гргур Анђелиновић упутио је интерпелацију на г. Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова о становишту Краљевске владе према хрватском питању и ревизији Устава — и тражи да се овој интерпелацији призна првенство.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Господо сенатори, пошто интерпелант г. др. Анђелиновић тражи да се овој његовој интерпелацији призна првенство, о томе ћемо сада решавати без претреса. Пре тога, молим Господина Претседника Краљевске владе, да се изјасни да ли прихваћа тражено првенство.

Претседник Министарског савета др. Милан Стојадиновић: Част ми је изјавити да Краљевска влада не може да прими првенство за ову интерпелацију.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Чули сте, господо сенатори, да г. Претседник Краљевске владе не прима првенство за ову интерпелацију. Сада питам вас, да ли сте вољни да се овој интерпелацији г. Анђелиновића призна првенство? Ко је за то да се призна првенство, нека изволи устати, а ко је против тога нека изволи седети. (Устаје мањина) Објављујем да је већина Сената одбила првенство за ову интерпелацију.

Молим да чујете саопштење о даљим интерпелацијама.

Секретар др. Ђура Котур (чита): Сенатори г. г. др. Иво Мајстровић и другови упутили су интерпелацију на г. Министра финансија — о разрезу и наплати порезе на луксуз на ћилиме, које израђује Бановинска пословна централа у Сплиту и њене филијале — и траже да се овој интерпелацији призна првенство.

Претседник др. Желимир Мажуранић: И о овом траженом првенству има Сенат да одлучи без претреса. Молим г. Министра финансија, односно његовог заменика г. Министра правде, да изволи у име Краљевске владе дати изјаву да ли је вољан да се овој интерпелацији г. г. Мајстровића и другова призна првенство.

Министар правде др. Никола Суботић: У име г. Министра финансија част ми је изјавити да признајем првенство овој интерпелацији.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Господо сенатори, чули сте изјаву г. Министра правде да признаје првенство овој интерпелацији, а сада питам вас, да ли прихваћате тражено првенство за ову интерпелацију? Ко је за то, нека изволи седети, а ко је против тога, нека изволи устати. (Већина седи). Објављујем да је Сенат прихватио тражено првенство за ову интерпелацију.

Изволите чути остале интерпелације.

Секретар др. Ђура Котур (чита): Сенатор г. др. Иван Мајстровић упутио је интерпелацију на г. Министра правде о подношењу нацрта Трговачко-поморског закона на уставни претрес; г. др. Иван Мајстровић упутио је и једну интерпелацију на г. Министра саобраћаја о доградњи и проширењу лукобрана у Сплиту, уређењу Вилсонове обале и завршетку радова у јавним складиштима; сенатор г. Томо Јалжабетић упутио је интерпелацију на г. Министра пољопривреде о штетном деловању и примењивању Закона о обавезном осигурању усева и плодова од града — и тражи да се овој интерпелацији призна првенство.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Пошто сенатор г. Јалжабетић тражи да се његовој интерпелацији призна првенство, приступићемо решавању о томе одмах без претреса. Пре тога молим г. Министра пољопривреде да се изволи изјаснити о овом тражењу г. Јалжабетића.

Министар пољопривреде Светозар Станковић: Част ми је извести Сенат да примам тражено првенство.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Чулисте, господо сенатори, да одговорни Министар Краљевске владе прима тражено првенство ове интерпелације. Сада стављам на гласање овај предлог. Ко је за то да се призна првенство овој интерпелацији, нека изволи седети, а ко је против тога, нека изволи устати. (Сви седе). Пошто сви седе, објављујем да је Сенат прихватио тражено првенство за

интерпелацију г. Јалжабетића. (**Томо Јалжабетић:** Хвала Богу, после три године!)

Част ми је саопштити вам, господе сенатори, да су све саопштене интерпелације одмах по пријему од стране Претседништва упућене надлежној господи Министрима.

Молим г. секретара да прочита извештај г. Министра правде о интерпелацији г. др. Ивана Мајстровића.

Секретар др. Ђура Котур (чита): Господин Министар правде извештава Сенат да ће одговорити на интерпелацију сенатора г. др. Ивана Мајстровића о подношењу Народном претставништву нацрта Поморско-трговачког закона — када иста буде стављена на дневни ред седнице Сената.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Овај извештај Господина Министра правде прима се на знање.

Прелазимо на молбе г. г. сенатора за боловања. Молим г. секретара да их изволи саопштити.

Секретар др. Ђура Котур (саопштава): Сенатор г. др. Момчило Ивковић моли Сенат да му изволи одобрити, на основу лекарског уверења, два месеца боловања ради лечења; сенатор г. др. Урош Десница моли Сенат, на основу лекарског уверења, два месеца отсуства ради лечења.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Одобрава ли Сенат тражена боловања г. г. др. Ивковићу и др. Десници? (Одобрава). Објављујем да је Сенат одобрио тражена боловања.

Прелазимо на молбе и жалбе из народа. Молим г. секретара да их саопшти.

Секретар др. Ђура Котур саопштава молбе и жалбе: Претседника Општине љубићске; Јосипа Денздера; Земљорадника из Шумадије; Максића Радоја из Стојника; Савеза графичких радника из Загребa; Удружења за заштиту незапослених трговачких помоћника из Загребa; Вођства савеза рудара Југославије у Загорју; Општине Крањ; Државне грађанске школе у Новом; Среза кључког; Званичника и служитеља у Загребу; Удружења трговаца у Велесу; Главног савеза занатских удружења у Београду; Југословенске лиге против туберкулозе; Претседника општине башиноселске; Удружења млинске индустрије из Београда; Илића Тадарка из Драславице; Општине Биоград на мору; Удружења трговаца; Марије Лончар—Ивановић; Удружења трговаца за срез Шибеник и Биоград; Бизјака Јожефа из Цеља; Економско-комерцијалне школе у Загребу; Литерарне дру-

жине „Освиг“ средње винарско-вопарске школе, Саве Казанџића, б. чиновника из Београда; Савеза приватних намештеника из Суботице; Павловића Тодора, учитеља у пензији из Галичника; Новосадске фабрике шрафова из Новог Сада; Удружења општинских службеника из Радовишта; Општине Брашачке; Петровића—Косовца и другова; Гусињске аграрне задруге у Гусињу; Удружења шумарских званичника из Београда; Димитрија Стефановића, чин. „Патријаршијског гласника“ из Београда; Удружења крунских пензионера из Шибеника; Мајки и жена политичких осуђеника из Љубљане; Удружења државних и самоуправних пензионера Савске бановине; Судије Ђорђа Крстића и другова; Клуба инвалида из Битоља; „Привредника“ из Београда и „Хрватског радише“ из Загребa; Савеза приватних намештеника из Суботице; Учитеља из Цеља; Гусине Бранимира из Загребa; Савеза за унапређење туризма, Сплит; Петра Куничића, учитеља у пензији из Сплита; Удружења судско-административног особља из Београда; Бискупског ординаријата у Сплиту; Лугара велепоседа Турн и Таксис; Јована Радојковића из Суботице; Управе манастира Високи Дечани; Удружења трговаца из Загребa; Удружења државних и самоуправних службеника у Марибору; Удружења општинских чиновника Вардарске бановине из Кочана; Трговаца и индустријалаца из Марибора; Месног одбора Удружења земљопоседника у Мостару; Подружница Удружења југословенских железничара и бродара.

Претседник др. Желимир Мажуранић: Све саопштене молбе и жалбе упутиће се надлежном Одбору за молбе и жалбе.

Сада прелазимо, господе сенатори, на дневни ред. На дневном је реду утврђивање дневног реда. Слободан сам предложити као дневни ред за идућу седницу Сената следеће:

1. Избор одбора за проучавање предлога Трговачког закона од 11 чланова и 11 заменика;

2. Избор одбора за проучавање законских предлога о међународним конвенцијама и споразумима од 11 чланова и 11 заменика;

Прима ли Сенат овај дневни ред? (Прима).

Пошто Сенат прима, данашњу седницу са вашиим пристанком закључујем а идућу заказујем за сутра у 9.30 часова.

Седница је закључена у 11.10 часова.